

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in volja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 90 kr. — Naročnina se pošilja onpravištvu v dijaškem semenlachu (Knabenseminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamesne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natane enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Kako se Slovencem v okrajnem zastopu ptuj-skem godi.

(Izv. dopis.)

V številu 38. „Slov. Gosp.“ se je reklo, ka bo ptujski okrajni zastop dne 27. septembra imel sila važno skupščino, od katere naj nikdor ne izostane misleč, saj bo se tudi brez mene dobro opravilo. Od 21 zastopnikov, na ktere naša strauka popolnoma računati sme, prišlo nas je 19; dva pa sta nam izostala in s tem najmanje to zakrivila, da moramo še enkrat se zbrati. Če namreč ni nazočih bar eden čez polovico vseh zastopnikov, tedaj pri nas v ptujskem okraji 21, se ne more po postavi nič sklepati. To si naj vsak, ki se k nam računi, vestno zapomni; in to naši protivniki prav dobro vejo in zato so pobegnoli iz dvorane; bilo jih je 18, in tako morali so se tudi naši raziti, kajti ni nas več bilo potrebnih kakor najmanje 21. Ko pa bi bila tudi še ona dva naša prišla, koja še takrat nečem javno imenovati, naj bi celi slovenski narod nad njima svojo sodbo izrekel, in ker se nadati smemo, da nas ne bodeta nikoli več na cedilu pustila, mogli bi dobre volje odhajajočim našim 18 protivnikom reči: „srečen pot! nas 21 pa tukaj ostane in bodemo bez vas lepo dalje sklepali, kar za okraj na korist spoznamo.“

Kmečko naše ljudstvo že radovedno razpituje, kaj da je z okrajno hranilnico? Komaj čaka, da bi njim „Slov. Gosp.“ že enkrat prinesel radosten glas: „Hvala Bogu! hranilnica se je nam dovolila in bo ta dan začela svoje delovanje.“ In oživljenje ptujске okrajne hranilnice bilo je 27. t. m. v velikej nevarnosti, kajti Pisku, Brezniku, Ecklu in njim podobnej gospodi še hranilnična zadeva prenašlo teče, in zato so trdili, ka okrajni odbor ni imel pravice pravila lepo sestaviti in v Gradec na potrdenje poslati, ampak da je nje imel celej skupščini predložiti, koja bi še potem o vsakem paragrafu posebno razpravljala in se kavsala. Zato je pravo zadel g. dr. Ploj rekši: „na tak način morali bi mi najmanje tri,

štiri dni vkup sedeti, prej ko bi do česa prišli ter ga hranilnici protivni meščani nameravajo vso to zadevo zatezivati in odlagati tako, da bi se hranilnica oživela še le kam kde ob svetem Nikoli.“ Tak za kmete skrbijo od njih zbrani Šoštarič, Vojsk in Kaiser. Toto namero meščanov so naši možaki prav razumeli in zato so zvrgli z 19 glasi proti 18 Mihaličev predlog: naj skupščina izreče, ka je okrajni odbor svojo oblast prekoračil s tem, da je pravila že v Gradec odposlal pa ne čakal, da bi ta ali uni meščan v skupščini še enkrat rad poskusil, hranilnici nogo podstavljati.

Ko je protivnikov napad na hranilnico z 19 glasi proti 18 bil odbit, imelo je se razpravljati o veljavnosti volitev novo zbranih udov gg. grofa Wurmbanda in dr. Mibeliča; ko stopi pred načelnika učitelj risanja g. Gaupman, ter mu preda neko pismo od grofa W., v kojem ga pre pooblastaje, naj mesto njega on, to je imenovani malar, pohaja v skupščino. Pri tem treba znati, da taki veliki posestniki, kteri stalno izvan okraja prebivajo, smejo včas, pa le izvanredno, drugega v skupščino poslati, naj tam mesto njih glasuje; takim pa, kakor je g. grof Wurmband, ki ima, kakor mi vsi vémo, in kakor je on v omenjenem „pooblastilu“ tudi sam pripoznal, svoj stalni sedež na Borlu, tedaj v ptujskem okraji, takim postava ne pripozna one pravice in, na postavo se podpisajoči, so našinci „pooblastilo“ borskega grofa zavrgli, in s tem pooblastenca po vsej pravici izpahnoli.

To pa našim Nemcem in nemčurjem nikakor ni bilo po volji in g. dr. Breznik je vstal, vzal klobuček in pobegnil iz skupščine; ostalih 17 pa gre mirno za njim razven g. Eckelna, ki opet zarudi kakor razkačen puran ter razžali naše korenjake na deželi kričeč: „Ös pauern solc lieber zhaus pleibn paj enkern pflueg, als in der štot die cajt fertrančeln“; zavoljo koje neotesanosti ga je g. načelnik ukoril, kakor si je zaslužil.

Smejati smo se morali, ko za nekoliko minut stari g. Strafela prilomasti nazaj po neki papirič, ki ga je na mizi pozabil. Ta nesrečna ce-

duljica bila pa je že v načelnikovem žepu. Na njej bilo je čitati sledeče: „Herrn Dr. Bresnig 19 Deutsche (brez izpahjenega samo 18. pis.) gegen 19 Nationale. Sollten wir nicht fortgehen? Die Sitzung würde dadurch gesprengt? Dr. Strafella.“

Tako delajo, kedar jim kaka — modrost spodleti: Markovski po sili Nemeec Strafella zažvižga in po sili Nemeec Breznik, po sili Nemeec Vojsk, po sili Nemeec Šoštarič, v kratkem vsi stari in novi Nemci junaški pobegnejo; potem pa se v „Cillier Zeitung“ hvalijo, kako „safrmilijonsko“ zvito so „den Herren Finsterlingen“ prekrižali volitev v okrajni šolski svet.

Ali pustimo šalo na stran, kajti stvar je zelo resnobra, in nadajamo se, da bodeta ona dva, ki sta se takrat od naših hudih protivnikov dala pregovoriti ali odstrašiti, prijateljski glas poslušnola, ter vselej prišla in z nami devetnajstimi skupaj zvesto glasovala za vse, kar je ptujskemu kraju na bask in Slovencem na čast in poštenje.

Posebna pohvala pa se naj tukaj javno izreče gospodom Domitru, Kosišu in Žunkoviču, ki se nikakor niso dali zmotiti po znanem sladkem Judeži, ki njih je še v poslednjem trenutku nagovarjal, naj ne grejo v skupščino, kajti najboljšje pre bode, če pri okrajnem šolskem svetu vse pri starem ostane.

Pristavek urednikov. Slovenci, ne bodite babe, ampak značajniki, kateri nečejo sami biti podlaga ptujčevi peti! Rešite Slovence ptujskega sedanjega okrajnega sveta hitrej ko mogoče. Ali ne vidite, kako nemčurji zvesto in vsi prihajajo k sejам in ondi zoper vas vkup držijo kakor klešči! Vsak Slovenec, ki se je od Slovencev dal izvoliti v okrajni zastop, je dolžen k sejам prihajati!

Gospodarske stvari.

Metljaji na pljučih.

Nadaljna po postavi in sicer na 2 meseca zavarovana ovčja bolezen so metljali na pljučih ali pljučni metulji.

Ta bolezen se večjidel pri mladih ovcah nahaja in se izcimlje, kakor se domneva, kajti natančno dokazano še ni, če se živali na globoko ležečih, vlažnih močvirnatih in blatnih ali pa po pašnikih ob stoječi ali počasu tekoči vodi stoječih travnikih pasejo. Na takih pašah, menijo nekteri živinozdravniki, se nahaja zalega nekega zajedavca, ktera ali na travi živi ali pa se je po drugih posredovavcih, po mrčesih ali polžih na travo zanesena postane. Ta zalega se potem od ovec po mislih živinozdravnikov popase in v njih metljaje na pljučih provzročuje.

Ta zajedavec pride, kakor pravijo, ovcam naj poprej v želodec, odtod v sapnik, kjer se potem v tanke vejice prav za prav v zlezno kožo tankih vejic sapnikovih zarijejo.

Bolezen je silno dolgotrajna in za priprostega kmetovavca v začetku večjidel težko zaslediti in pregledati. Že zarad omenjene dolgotrajnosti bolezni je tudi razvidno, da pri nji zelo raznovrstne prikazni opazujemo. Med njimi je v prvi vrsti opaziti težava, s katero se bolene živali oddihujejo. Hripav, zasopen, krčevit kašelj, s katerim živali včasih davé se cele kepe črvov po 100 in več, ki so vse v zlezo zavite, izmetavajo, je zanesljivo znamenje te bolezni. Če je ta že daleč napredovala, tako ni nobene vračitve več. Živali večjidel revno poginejo.

Jeterni metljaji.

Tretja in poslednja ovčja bolezen, ki je tudi po postavi in sicer na dva meseca zavarovana, so jeterni metljaji ali jeterni metulji.

Ta bolezen je s prejšnjo v mnogem oziru v rodu ali zlahki.

Kakor pri prejšnji so tudi pri tej bolezni skoraj isti vzroki, iz katerih se izcimljava. Neki zajedavec pride ali po pijači, ali po hrani v žival, namreč najprej v želodec, in iz tega v jetra, kjer potem imenovano bolezen uzrokuje.

Tudi njene prikazni so prikaznim prejšnje podobni. Bolezen je silno dolgotrajna. Med naj bolj v oči padajoče prikazni je šteti žolta barva bele kože, oči in dlesna. Živali rade ne jejo, povžito hrano slabo prebavijo in imajo napet trebuh.

Bolene živali pozgublajo od dne do dne več redivnih rokov in slednjič se prevrže vsa bolezen v trebušno vodenico, kar trpinkam potem v kratkem pogin pripelje.

Vračitev je le v začetku bolezni mogoča in še tedaj vsakokrat ne lahka. Potreba je poklicati živinskega zdravnika.

Da je treba s petrolejem jako pazljivo ravnati priča sledeča prigodba. Pretekli torek je mlad hribovc svojo jalovko s petrolejem po vratu in šinjaku mazal, da bi z živinčeta uši pregnal, pa vsikdar s toplo vodo in miljo si roke dobro umil. Ko tretji dan zvečer z žveplenkami luč prižiga, skoči od sveče plamen na roko, in roka začne goreti. Mahoma človeka izvlečejo, in goreče roke z mokrimi rutami povijejo. Ko bi kolkanj še zamudili, bi bil mladi mož zgorel. — Ima kdo s petrolejem kaj opraviti, ne smeje z gorko ali toplo vodo, ampak mora s studenčino se umivati.

Na Angleškem je pred 60 letmi neka plemenita gospa se za gledišče oblačila, na vsaki strani zrcala (špegla) sveče imela, da bi se bolje videla. Ko z roko blizo goreče sveče pride, skoči plamen v njo, gospa zaupije, začne goreti in umerje. Na Tirolskem dobi bogata grofica zvečer pismo od svoje prijateljce; bilo je leta 1847. Da bi laglej brala, stopi k mizi in si luč blizo postavi. Ko z roko blizo sveče pride, skoči plamen v njo in žena začne goreti. Brž jo položijo v po-